

Ministar obrane Mario Banožić o rekordno velikom vojnom proračunu, obnovi protuzračne obrane, obuci pilota za letove na Rafaleima, istrazi o padu drona...



Razgovarao
Davor
Ivanković

Nezamislivo je da bi predsjednik želio blokirati obuku pilota u Francuskoj

To da letimo modernim zrakoplovima i mi i naši piloti čekali smo 20 godina. Za Hrvatsku je to strateška stvar i ne smije ovisiti o trenutnom raspoloženju bilo koga u lancu odlučivanja, kaže Banožić



MIROSLAV ILEAS/PIXSELL

Mario Banožić (43) već je gotovo dvije godine ministar obrane i može biti sretan što, u odnosu na svoje prethodnike, upravo dobiva rekordno velik vojni proračun, od milijardu eura. To je dobro jer su potrebe Oružanih snaga velike s obzirom na dugogodišnje škrtarenje nad vojnim sektorom. Njegov je sektor u fokusu javnog interesa i zbog rata u Ukrajini i zbog neprestanih napada s Pantovčaka, no u ovom "vojničkom" intervjuu Banožić radije govori o vojnim prioritetima.

Pad drona na Zagreb pokazao je da nam je nabava protuzračne obrane prioritet?

PZO kratkog dometa počinjemo rješavati odmah, nabavu zaključiti do kraja godine. Malo je složeniji postupak s nabavom PZO sustava srednjeg dometa, ali i njega ćemo otvoriti ove godine. PZO dugog dometa naći će svoje mjesto u Dugoročnom planu razvoja (DPR).

Te sustave nabavljat ćemo od strateških partnera, SAD-a ili Francuske, a i jedan i drugi sustav nabavili bismo od istog partnera?

Imamo tri strateška partnera, tu je i Izrael. Bilo bi uputno da nabavimo PZO sustave od jednog od njih, da budu umreženi, da ne šaramo po pitanju PZO-a. Radari FPS-117 koje imamo su američki i oni će biti modernizirani, a o tome se počelo razgovarati i u javnosti nakon pada drona na Zagreb. To je još jedan primjer kako se čekalo, znalo se da je potrebna modernizacija, ali nitko to nije pokrenuo.

Ima li nekih novih pojedinosti oko drona, je li NATO utvrdio odakle je stigao?

Došlo se na područje promjera 30-ak kilometara u Ukrajini odakle je dron mogao biti lansiran, ali stvari nisu potpuno jasne jer se u tim danima na tom području svašta događalo. Trebali bismo imati još neke detalje. Znamo da je 60 posto letjelica TU-141 ostalo u sastavu ukrajinske vojske, a 40 posto u sastavu ruske. Bombu OFAB 100/120 imaju i jedni i drugi, dron je prerađivan, na njemu su i ruske i ukrajinske oznake i priča još ostaje nejasna.

Jesu li se rokovi odlaska naših pilota i tehničkog osoblja na obuku u Francusku pomaknuli ili je sve po planu?

Rokovi su ostali isti, tehničari i inženjeri putuju prvi, u studenom ove godine, a prva grupa pilota odlazi odmah na početku iduće godine.

Hoće li onda prvi Rafalei doći kako je planirano, početkom 2024., jer u prvim grupama bit će piloti MiG-ova 21, a obuka će, kako je bilo rečeno, trajati godinu i pol?

Piloti MiG-ova 21 obuku će dovršiti za godinu dana. Prvi hrvatski piloti preletjet će s našim Rafaleima početkom 2024. Hrvatsku, ukupno će te godine stići osam aviona, a početkom 2025. preo-



Susret sa zapovjednikom 31. borbenog krila AVIANO brigadnim generalom Jasonom Baileyem u vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu

stala četiri. Mladi, 20-godišnjaci, koji kreću u Francusku nakon što su dovršili obuku na Pilatusima PC-9, imat će nešto dužu obuku. Piloti odlaze u Francusku u četiri grupe, tijekom 2023., a sveukupno tehničarima i inženjerima obuku u Francuskoj proći će oko 90 pripadnika HRZ-a.

Koliko će naših pilota završiti obuku?

U ugovoru s Francuzima plaćena je obuka za njih 12, a kada se oni vrate u Hrvatsku, počinje obuka novih pilota u našoj organizaciji, ali i uz pomoć francuskog osoblja koje će tri godine boraviti na Plesu i pomagati nam u uvođenju Rafalea.

Pita me dosta zabrinutih ljudi, poučenih "netipičnim" ponašanjem vrhovnog zapovjednika Zorana Milanovića, može li on, primjerice, zaustaviti odlazak naših ljudi na obuku u Francusku?

Ne bih rekao da je to u njegovoj ingerenciji, primjerice, odluku o odlasku pilota u SAD na obuku na Black Hawkovima potpisao sam ja. Ovo se pak tiče i načelnika Glavnog stožera OS RH Roberta Hranja, koji izdaje zapovijed. Dakle, predsjednik eventualno može pritiskati Hranja, ali postoji odluka ministra. I to je u skladu sa zakonom. Razumijem da se ljudi svašta pitaju poučeni sličnim situacijama, no to bi ipak bilo nezamislivo. Taj smo događaj i mi i naši piloti čekali 20 godina. To je za Hrvatsku strateška stvar i ne smije ovisiti o trenutačnom raspoloženju bilo koga u lancu odlučivanja.

Zapinje s gradnjom hangara za Black Hawkove na Lučkom, kao i s gradnjom hangara za HNB u vojarni Croatia. Kako stojite s planiranom gradnjom infrastrukture na Plesu za Rafale i za smještaj francuskog vojnog osoblja?

Ti hangari na Lučkom već su odavno trebali biti završeni, no i to me je dočekalo. Dva su natječaja propala zbog poskupljenja, no požurit ćemo i s njima i hangarom za HNB. Infrastruktura na Plesu projektira se uz konzultacije s Francuzima, riječ je o glavnom hangaru za održavanje i tzv. štalama (stables) za borbene avione te zgradama u kojima će raditi i francusko osoblje. Hangari na Lučkom bit će gotovi prije dolaska sljedeća dva Black Hawka 2023. Infrastruk-

Dron koji je pao u Zagrebu prerađivan je, na njemu su i ruske i ukrajinske oznake te zato priča još ostaje nejasna

Velik je potencijal za gradnju besposadnih sustava. Neki naši poduzetnici već rade komponente i za borbene letjelice

tura na Plesu treba biti dovršena, ključ u ruke do travnja 2024.

Rat u Ukrajini pokazao je da vojske NATO-a moraju posjedovati više i jače naoružanje. Namjeravate li nabavljati još neka ubojna sredstva za Rafale, krstareće projektila većeg dometa, primjerice?

HV, odnosno MORH, planira popunu svim ubojnim sredstvima, pa tako i sofisticiranim UBS-ima za Rafale. Ugovorom su naručene rakete zrak-zrak i navođeni projektili zrak-zemlja. Ugovor je otvoren i s Francuzima je dogovoreno sukcesivno naoružavanje pa, kada mi procijenimo da nam treba neki novi UBS, on će stići. Rafalei stižu dobro naoružani, a kada piloti završe obuku, za novi UBS neće trebati dodatna obuka jer će biti obučeni za sve vrste projektila koje Rafalei rabe.

Jeste li tražili naše strateške partnere Francuze da komentiraju izjave Aleksandra Vučića, koji tvrdi da i Srbija nabavlja Rafale te da želi nove i preko reda? Srbija nije ni u EU ni u NATO-u...

Osim članica saveza, Rafale koriste i druge države. Francuska kao članica EU i NATO-a sigurno vodi računa o svim elementima koji su važni za sigurnost. Svjedoci smo da Srbija puno radi na svom vojnom PR-u i, čim se pojavila vjerojatnost da će Hrvatska nabaviti Rafale, oni su počeli govoriti o jačem PZO sustavu pa im je sada stigao kineski. Pitanje je čime će

oni obnavljati svoju borbenu eskadrilu, a eskadrila novih Rafalea navodno već stoji oko 2,5 milijarde eura. Uskoro idemo na sajam naoružanja u Francusku pa će biti prilike i o tome porazgovarati s našim partnerima. Mi se moramo usredotočiti na naš DPR i kako riješiti slabosti našeg sustava, koje su rezultat zapostavljanja HV-a. Rafalei su za nas sredstvo odvraćanja i činjenica je da će svaki potencijalni agresor to imati na umu.

Nakon što se Hrvatska odlučila za prihvaćanje djelomične donacije SAD-a i kupnje Bradleya, kakav je plan, kada dolaze u RH?

Počinju stizati u prvom kvartalu 2023., u Đuru Đakovića. Imamo potpisan dinamički plan, tvornica i novi vlasnik kažu da će podići svoje kapacitete i da će za obnavljanje Bradleya trebati od 5 do 6 mjeseci za svaku grupu. Trebalo bi to ići relativno brzo i svih 80-ak Bradleya bit će operativno do 2026., tako da možemo oformiti srednju oklopno-mehaniziranu brigadu, što je naša NATO-obveza. Istodobno naoružavamo još nekoliko desetaka Patrija s DUOS kupolama, topom 30 mm i raketama Spike. S tim raketama i TOW raketama na Bradleyima kopnena vojska jako će povećati svoju moć. Prva grupa Bradleya bit će operativna 2024.

Zapinje dovršetak serije četiri OOB-a zbog nelikvidnosti Brodosplita. Hoće li proizvođač do kraja 2023. uspjeti dovršiti cijelu seriju?

Na snazi je ugovor o gradnji OOB-a i interes je MORH-a da se provede kako bi se ispoštovala dinamika gradnje, za što smo osigurali novac. To je jedan od onih davno započetih projekata iz 2014. koji su me dočekali. Tražimo od izvođača da brodovi budu isporučeni u skladu s ugovorom. Očekujem da će Brodosplit iznaći način rješavanja likvidnosti i odraditi dva OOB-a u ovoj i zadnja dva u idućoj godini.

U sklopu DPR-a, hoće li biti dobrih vijesti i za HRM?

Plan je bio nabaviti konačno dva rabljena minolovca. Isli bismo i na nabavu većeg broja brodica za Obalnu stražu uz suradnju s Ministarstvom poljoprivrede, dakle, iz EU fondova. Načelnik Glavnog stožera treba oformiti radnu skupinu u kojoj bi se sagledale i potrebe za većim brodom.

Hoće se ići u nabavu novih protubrodskih raketa, koje bi zamijenile Saabove RBS-15?

Razgovaramo o tome, nismo odlučili. Znamo da ih ne bi bilo loše nabaviti. Te su rakete, činjenica je, moćno sredstvo odvraćanja, a vidimo i u Ukrajini koliko ih vrijedi imati.

Nabava novih besposadnih letjelica, borbenih?

Jako smo zainteresirani za istraživanje i razvoj, za izgradnju tih sustava s partnerima u RH. Ne znam zašto to do sada nitko nije iskoristio. Hrvatska ima veliki potencijal u izgradnji besposadnih sustava. Nekoliko naših poduzetnika radi komponente i za borbene bespilotne letjelice drugih zemalja, što je manje poznato. ●